

Winterkoolzaad

EH 0301

Door: ing. H.W.G. Floot

Inleiding

Het areaal koolzaad is de laatste jaren niet zo erg groot meer, maar de vraag naar koolzaad ontwikkelt zich gunstig. Dit geldt zowel voor de voedingsindustrie als ook voor de non-food. Koolzaad voor non-food kan op contract op braakpercelen geteeld worden en dat geeft toch een financieel voordeel t.o.v. groene braak.

Nu het gebruik van plantaardige olie gestimuleerd wordt, zal het areaal waarschijnlijk snel weer toenemen en is het belangrijk de mogelijkheden van nieuwe rassen te kennen.

Om op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen van deze voor het Oldambt toch altijd belangrijke teelt is op de proefboerderij Ebelsheerd, met een financiële bijdrage van de kwekers, een rassenvergelijking aangelegd.

Algemene proefveldgegevens

---

voorvrucht	wintergerst		
zaaidatum	29 augustus 2002		
bodemanalyse	pH-KCl 7.4; CaCO ₃ 1.6; org.stof 4.1; lutum 41; afsl 57-65; Pw-getal 44; K-getal 25; K-HCl 29		
N-min (0-100)	28 jan.	56	kg/ha
bemesting	4 okt.	54	kg/ha N
	11 maart	110	kg/ha N
	31 jan.	50	kg/ha P ₂ O ₅ + 50 kg/ha K ₂ O
onkruidbestrijding	6 sept	2	l/ha Butisan S
	30 okt.	1,5	l/ha Focus plus
insectenbestrijding	6 sept.	0,2	l/ha Decis; 5 mei 0,2 Decis
oogstdatum	16 juli zwadmaaien, 24 juli dorsen		

Aanleg en uitvoering

Op 29 augustus zijn een viertal rassen uitgezaaid. Er is gemiddeld 3,7 kg/ha zaaizaad gebruikt. De opkomst rond 20 september was goed, maar door de erg droge september maand was de groei en ontwikkeling traag.

Op 27 september is het aantal planten bepaald. Het aantal planten per m² was aan de lage kant. De aantallen liepen uiteen van 38 pl/m² bij Talent tot 66 pl/m² bij Toccata.

De winter (vooral februari) was droog met strenge vorst, zodat er planten waren die verdroogden en zodoende een holle stand gaven. In maart stonden er tussen de 15 en 20 planten per m². Door de open stand en het droge weer is geen schimmelbestrijding uitgevoerd.

Op 16 juli is in het zwad gemaaid en op 24 juli is gedorsen. Ondanks de toch dunne stand was er een goede opbrengst.

Resultaten

In tabel 1 worden de relatieve zaadopbrengsten van de laatste vier jaar weergegeven van de in 2003 beproefde rassen.

Tabel 1: Relatieve zaadopbrengsten winterkoolzaad bij 9% vocht Ebelsheerd

ras	kweker/ vertegenwoordiger	Ebelsheerd			
		2000	2001	2002	2003
Spirit *	Syngenta-seeds	111	116	107	101 (= 3760 kg/ha)
Elan *	LBW	-	-	-	97 (= 3650 kg/ha)
Talent *	LBW	102	104	-	92 (= 3460 kg/ha)
Toccata *	Syngenta-seeds	-	-	-	109 (= 4081 kg/ha)
100 =.. kg/ha		3150	3704	3300	3737

* hybride rassen

Spirit: vroeg bloeiend en afrijpend hybride ras van middelmatige lengte, goede stevigheid, een hoge vitaliteit en stressbestendigheid, verdraagt zowel vroege als late zaai.

Toccata: nieuw middenvroeg vrij lange maar goed stevige hybride, goed wintervast, snelle beginontwikkeling en vitaliteit. Zaatijd normaal tot laat.

Elan: middenvroeg, stevig hybride ras van gemiddelde lengte met een hoog oliegehalte.

Talent: middenvroeg, stevig hybride ras met een goede resistentie tegen Phoma.

Daar we dit jaar slechts 4 rassen op het proefveld hadden worden in tabel 2 de relatieve zaadopbrengsten over de jaren 1998/2001 en de gegevens van de Duitse kleigrond in Ost Friesland weergegeven.

Tabel 2: Relatieve zaadopbrengsten winterkoolzaad bij 9% vocht Ebelsheerd + opbrengst kleigrond in NW-Duitsland (Weser-Ems).

ras	kweker/ vertegenwoordiger	Ebelsheerd				Duitsland				
		1998	1999	2000	2001	1999	2000	2001	2002	2003
Embleme *	Barenbrug	-	98	119	104	-	-	-	-	-
Elite *	Barenbrug	-	100	114	101	-	-	-	-	-
Panther *	NPZ/LBWiersum	101	104	104	97	109	109	108	-	104
Artus *	NPZ/LBWiersum	116	108	104	101	105	102	106	106	104
Susanna *	Semundo	-	106	101	89	-	104	-	-	-
Lisabeth	DSV	101	100	98	101	95	-	-	-	-
Express	NPZ/LBWiersum	104	102	97	97	104	88	97	91	92
Pronto *	NPZ/LBWiersum	111	90	96	92	106	101	104	-	-
Spirit *	Syngenta-seeds	-	-	111	116	114	104	-	-	-
Talent *	NPZ	-	-	102	104	-	-	104	107	102
Maya *	Semundo	-	-	95	90	-	-	105	-	-
Rapid	ForceLimagrain	-	-	92	93	92	-	-	-	-
Catinka	Semundo	-	-	-	105	-	-	97	-	-
Twister	Syngenta-seeds	-	-	-	107	-	-	-	-	100
Cordial*	Monsanto	-	-	-	108	-	-	-	-	-
Contact	Monsanto	-	-	-	87	-	95	94	-	-
Elan *	NPZ/LBW	-	-	-	-	-	-	-	106	103
100 =.. kg/ha		3500	4460	3150	3704	4890	4970	4200	4220	5170

* hybride rassen